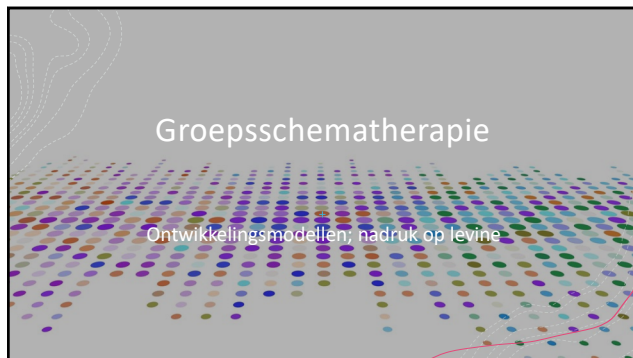

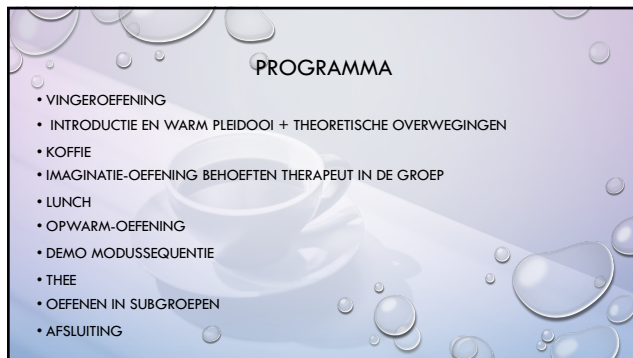
1

2

3

PROGRAMMA

- VINGEROEFENING
- INTRODUCTIE EN WARM PLEIDOOI + THEORETISCHE OVERWEGINGEN
- KOFFIE
- IMAGINATIE-OEFENING BEHOEFEN THERAPEUT IN DE GROEP
- LUNCH
- OPWARM-OEFENING
- DEMO MODUSSEQUENTIE
- THEE
- OEFENEN IN SUBGROEPEN
- AFSLUITING

4

WARM PLEIDOOI

- BENUTTEN VAN GROEPSDYNAMIEK
- TOEPASSEN VAN EXPERIENTELE TECHNIEKEN IN DE GROEP
- AANDACHT VOOR BEHOEFEN VAN DE GROEPSTHERAPEUTEN IN DE SAMENWERKING ALS KOPPEL

5

THERAPEUTISCH WERKZAME GROEPSFACTOREN

GEBRUIK MAKEN VAN ("DE ELF") CURATIEVE FACTOREN VAN GROEPEN

- INSTALLEREN VAN HOOP
- UNIVERSALITEIT
- INFORMATIEOVERDRACHT
- ALTRUISME
- CORRIGERENDE ERVARING VAN BELANGRIJKE OORSPRONKELIJKE GEZINSERVARINGEN
- ONTWIKKELING VAN SOCIALE VAARDIGHEDEN
- NABOOTSEN VAN GEDRAG
- INTERPERSOONLIJK LEREN
- GROEPSCOHESIE
- CATHARSIS
- EXISTENTIËLE FACTOREN

(NAAR YALOM & LESZCZ (2020), VERTALING L. KELFKENS (2022))

6

MICROCOSMOS

- EEN GROEP IS EEN NATUURLIJK LEVEND SYSTEEM DAT ZICH PER DEFINITIE ONTWIKKELT (DURKIN 1981; KUYPER 1986, KOKS & STEURES, 2019)
- EEN GOEDLOPENDE GROEP ONTWIKKELT ZICH TOT EEN SOCIALE MIKROKOSMOS WAARIN IEDER GROEPSLID DE INTERPERSOONLIJKE PATRONEN UIT HET DAGELIJKS LEVEN IN HET HIER EN NU VAN DE GROEP HERHAALT (STEURES & VAN DE BOOM (2022))
- UIT: VERHAGEN & TER HAAR (RED.), LEERBOEK GROEPSPSYCHOTHERAPIE, 2022

7

Verhouding Structuur - Proces

Vrije procesruimte

Veel taakstructuur

Vrije procesruimte

Beperkte taakstructuur

8

VERSCHILLENDE TYPE GROEPEN

Gestructureerde groep

Dynamische groep

Schematherapeutische groep

28-09-2023

9

Voordelen van schematherapie in groepen (GST)

- Verhoogd affect
- Meer personen die deel kunnen nemen in een oefening
- Een tweede ouder
- Herhalende interactiepatronen uit het dagelijks leven van groepsleden in het hier en nu in de groep bewerken
- "Peer bonding" als brug naar autonomie
- Feedback van elkaar= geloofwaardiger
- Werken met blijde kind beter mogelijk

10

VERSCHILLEN IN GROEPSOPZET

- OPEN, DOORLOPENDE VERSUS GESLOTEN GROEP
- DUUR VAN DE GROEP
- KWETSBAARHEID DOELGROEP, CLUSTER B/C
- PSYCHODYNAMISCHE SCHEMATHERAPIE VS GESTRUCTUREERDE SCHEMATHERAPIE GROEP VOLGENS DRAAIBOEK
- INDIVIDUELE CONTACTEN NAAST DE GROEP
- DE KEUZES DIE JE HIERIN MAAKT ZIJN BEPALEND VOOR DE AARD VAN JE GROEP

11

VERSCHILLENDE FORMATS GST: MEER OF MINDER PROTOCOLLAIR

- FARRELL & SHAW (CLUSTER B)
- AALDERS : SCHEMATHERAPIE IN WISSELWERKING MET KENNIS VAN GROEPSDYNAMICA
- ROSI R: WERKEN IN FASES
- MUSTE & TJOA, CLUSTER C, KLINISCH,
- VAN VREESWIJK (KORTDUREND, GEPROTOCOLLEERD)
- ARNTZ ONDERZOEK, CLUSTER C, INDIVIDUEEL – GROEP COMBI
- VAN DUN PSYCHODRAMA BIJ SCHEMATHERAPIE
- ARNTZ > COMBINATIE GROEP - INDIVIDUEEL WERKT HET BEST

12

Internationaal multicenter onderzoek

Arnoud Arntz leidt een replicatie van dit onderzoek waarbij verschillende landen deelnemen (USA, Nederland, Noorwegen, Zweden, Duitsland, Ierland, Engeland)

Groeps- + individuele therapie en TAU vs alleen groepstherapie en TAU

16

16

Group schema therapy for cluster-C personality disorders: A multicentre open pilot study

14 August 2023 / wiley.
Arntz et al.

- Abstract: This study aimed to investigate the effectiveness of GST for Cluster-C PD. Moreover, differences between the specific Cluster-C PDs (avoidant PD, dependent PD and obsessive-compulsive PD) were explored.
- Methods: A multicentre open trial was conducted, including 137 patients with a Cluster-C PD (avoidant PD: n = 107, dependent PD: n = 11 and obsessive-compulsive PD: n = 19). Patients received 30 weekly GST sessions with a maximum of 180 min of individual ST and five optional monthly booster sessions.
- Results: The outcome measures showed significant improvements for all Cluster-C PDs, with medium to large effect sizes after 2 years. A treatment dropout rate of 11.7% was found. There were some indications for differences between the Cluster-C PDs in severity at baseline, change trajectories and effectiveness of GST.
- Conclusions: This study demonstrated that GST is a promising treatment for Cluster-C PDs.

17

17

Brief client

- Maar naast wetenschappelijke onderbouwing, is het ook goed een client te laten spreken.

10/10/23

18

Groepscohesie

Hechtingsnetwerk tussen deelnemers in de groep (de Haas, 2014)

- De mate van cohesie geeft weer hoe graag de groepsleden naar de willen komen omdat ze de groep belangrijk vinden maar ook diens leden (Hojtink, 2001)
- Cohesie is een wezenlijke voorwaarde voor het functioneren en de werkzaamheid van iedere groep
- Hechting, vertrouwensband en onderlinge aanvaarding in de relatie nodig om samen te werken
- Bij de groep willen horen, jezelf zien als groepsid
- Je willen verbinden aan de taak van de groep (bijv. Delen van gevoelens
- Trots zijn op eigen groep (bijv. Iedereen is jaloers op ons team
- De groep als veilige omgeving ontstaat door een duidelijke structuur (bijv. Grenzen en spelregels)
- Vergelijk groepscohesie met functie van veilige werrelatie client-therapeut in individuele therapie

19

DE THERAPEUT ALS FACILITATOR VAN GROEPSPROCESSEN

20

LIMITED REPARENTING IN EEN GROEP

- EEN BAND OPBOUWEN MET DE GROEP(SLEDEN) EN STIMULEREN VAN EEN ONDERLINGE BAND DOOR VALIDATIE, ACCEPTATIE, ECHTHEID, GELOOFWAARDIGHEID, BETROUWBAARHEID EN CONSISTENTIE
- STIJL VAN THERAPEUTEN CONSISTENT AAN INDIVIDUELE SCHEMATHERAPIE + AANPASSINGEN VOOR DE GROEP
- DE DANS VAN DE THERAPEUT: EEN BALANS VINDEN IN AANDACHT VOOR COLLECTIEVE BEHOEFTE VAN DE GROEP EN HET INDIVIDU
- DOOR INTERVENTIES AF TE STEMMEN OP HET ONTWIKKELINGSNIVEAU VAN DE GROEP, SCHEPPEN THERAPEUTEN VOORWAARDEN VOOR GROEI EN ONTWIKKELING, NET ALS OUDERS DAT DOEN IN DE OPVOEDING (RELSAT R. 2018)

21

**SCHEMAGROEPSTHERAPIE
IS LEUK EN WERKZAAM**

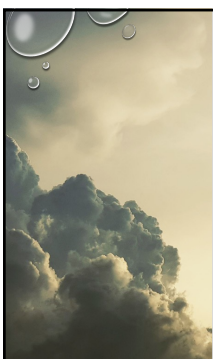
- EVIDENTIE VOOR EFFECTIVITEIT
- GROEPSLEDEN ZIJN AANVANKELIJK VAAK HUIVERIG, ACHTERAF POSITIEF OVER ERVARING IN GROEP
- LEUK VOOR THERAPEUTEN, AFWISSELING INDIVIDUELE CONTACTEN, DIRECTE SAMENWERKING MET COLLEGA, ENERGIE VAN EEN GROEP

22

GROEPSTHERAPIE SOMS OOK NIET LEUK/WERKZAAM

23

IMAGINATIEOEFENING

- BEHOEFTE VAN DE SCHEMATHERAPEUT IN DE GROEP
- WAT ALS HET ZWAAR WEER WORDT IN DE GROEP?
- WAT GEBEURT ER DAN IN MIJ
- WAAR HEB IK BEHOEFTE AAN?

24

VERVOLG IMAGINATIE OEFENING

- IN SUBGROEPJES VAN 4 UITWISSELEN OVER DE VOLGENDE VRAGEN:
- WAT ZIJN VOOR MIJ MOEILIJKE SITUATIES IN EEN GROEP?
- WAT GEBEURT ER DAN IN MIJ? WELKE MODI/SCHEMA'S WORDEN GETRIGGERD ?
- WAT BEN IK GENEIGD TE DOEN?
- WAT ZOU IK ANDERS WILLEN DOEN
- WAT HEB IK DAARBIJ NODIG?
- WAT KAN MIJN CO-THERAPEUT DAARIN VOOR MIJ DOEN?

25

Koffie

26

Goede samenwerking met co-therapeut

- Laat verbaal en non-verbaal zien dat je elkaar waardeert en respecteert
- Wees zorgzaam naar elkaar
- Steun elkaar maar durf ook van mening te verschillen
- Geen collusie maar twee individuen die verbinding met elkaar zijn aangegaan als therapeuten van de groep
- Wissel rollen regelmatig af: 1 richt zich op de specifieke interventie/individu, de ander richt zich op de groep (Dans van de therapeut)
- Durf plezier te maken in de groep
- Het kan helpend zijn om elkaar schema's/valkuilen/pijnpunten te kennen
- Investeer in en onderhoud je co-therapeutische relatie

27

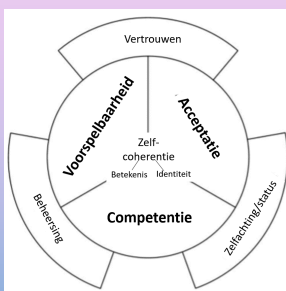
BEHOEFTE VAN GROEPSLEDEN IN GROEPEN

-WAT ZEGT DE LITERATUUR HIEROVER-

- TIJD OM ELKAAR TE LEREN KENNEN, JE GEZIEN WETEN, DAT JE NAAM KLINT IN DE GROEP
- DUIDELIJKHEID OVER TAAK VAN DE GROEP, NORMEN, REGELS
- OPBOUW VEILIG KLIMAAT, JE VERBINDEN MET DE LEDEN VAN DE GROEP, ERBIJ HOREN
- JE MOGEN UITEN, GEHOORD WORDEN
- EMOTIONELE VERBINDING HEBBEN MET DE GROEP, BEGRIP, HERKENNING, ERKENNING, STEUN
- PLEZIER MAKEN MET DE GROEPSLEDEN EN THERAPEUTEN
- INVLOED KUNNEN HEBBEN OP DE GANG VAN ZAKEN IN DE GROEP
- ELKAAR DURVEN AANSPREKEN EN CONFRONTEREN
- JE LOSMAKEN, JE EIGEN WEG MOGEN GAAN
- OMGAAN MET AFSCHIED.

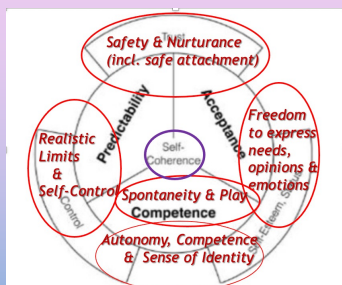
28

BASISBEHOEFTE DWECK (2017)

29

YOUNG & DWECK GECOMBINEERD

30

EMOTIONELE BASISBEHOEFTE

- Basisveiligheid en stabiliteit
- Verbondenheid met anderen
- Zelfexpressie
- Waardering
- Autonomie
- Spontaniteit en spel
- Realistische grenzen en zelfcontrole
- Rechtvaardigheid
- Zelfcoherentie

31

BEHOEFTE VAN GROEPSLEDEN IN GROEPEN

- TIJD OM ELKAAR TE LEREN KENNEN, JE GEZIEN VOELEN, BASISVEILIGHEID EN STABILITEIT
- DUIDELIJKHEID OVER TAAK VAN DE GROEP, NORMEN, REGELS REALISTISCHE GRENZEN EN ZELFCONTROLE/RECHTVAARDIGHEID
- OPBOUW VEILIG KLIMAAT, JE VERBINDEN MET DE LEDEN VAN DE GROEP, ERBIJ HOREN BASISVEILIGHEID EN STABILITEIT/VERBONDENHEID MET ANDEREN
- JE MOGEN UITEN, GEHOORD WORDEN ZELFEXPRESSIE, WAARDERING
- EMOTIONELE VERBINDING HEBBEN MET DE GROEP; BEGRIP, HERKENNING, ERKENNING, STEUN VERBONDENHEID MET ANDEREN, WAARDERING
- PLEZIER MAKEN MET DE GROEPSLEDEN EN THERAPEUTEN SPONTANITEIT EN SPEL
- INVLOED KUNNEN HEBBEN OP DE GANG VAN ZAKEN IN DE GROEP AUTONOMIE/RECHTVAARDIGHEID
- ELKAAR DURVEN AANSPREKEN EN CONFRONTEREN ZELFEXPRESSIE/VERBONDENHEID MET ANDEREN
- JE LOSMAKEN, JE EIGEN WEG MOGEN GAAN AUTONOMIE
- OMGAAN MET AFSCHIED ZELFEXPRESSIE, BASISVEILIGHEID EN STABILITEIT

32

Cultuur	Fase of Cyclisch Model	Fase 1	Cyclisch	Fase 2	Cyclisch	Fase 3	Cyclisch	Fase 4
Tuckman (1965)	Fase	Forming		Storming		Norming		Performing & Adjourning
Jenniss & Shepard (1956)	Fase	Afhankelijkheid		Verzet		Nabijheid		Beëindiging
Grypers (1986)	Beide	Afhankelijkheid	Inclusie	Verzet	Autoriteit	Nabijheid	Intimacy / Intimiteit	Separatie
Schutz (1985)	Cyclisch		Inclusie		Controle		Affectie / Nabijheid	
Swine (1982)	Beide	Parallelfase	Autoriteits-crisis	Opnemingsfase	Intimiteits-crisis	Wederkerigheidsfase	Scheidingscrisis	Beëindigingsfase

33

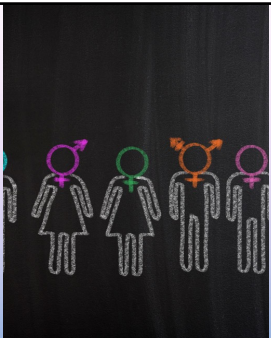
Groepsontwikkelingsfasen (Levine; Hóljtink naar Reubsæet.)		
	Clienten	Therapeuten
Parallele fase	Wat wordt er van mij verwacht? Willen voldoen aan normen	Regelen maximale wederkerigheid Gelijke aandacht voor iedereen <i>Therapeut geeft structuur, is actief</i>
Autoriteitscrisis	Meer op hun gemak > Trekken invloed groep naar zich toe	Staan invloed af aan de groep Kritiek wordt niet persoonlijk opgevat
Opnemingsfase	Wie heeft het voor het zeggen? Uiten van emoties / omgaan met conflicten Openheid vs toedekken	Ruimte bieden aan tegenstellingen Vrije expressie stimuleren binnen realistische grenzen.
Intimiteitscrisis	Inhoud van de norm is leidend Voelen zich verantwoordelijk	Aanmoedigen empathie en contact Tempo bewaken
Wederkerigheidsfase	Laten zich zien Oude angsten worden niet herhaald / bevestigd Oefenen nieuw gedrag in de groep	Stimuleren gezonde reacties Bewaken optimaal groepsklimaat
Separatiecrisis	Leren omgaan met afscheid en verlies	Gebruikmaken van de verbinding en wederkerigheid
Eindfase	Welke ervaringen heb je met verlies	Ruimte geven aan uitspreken gevoelens.

34

Ontwikkelingsfasen groep

Model van Levine

- De overgang van de ene fase naar een volgende gaat gepaard met crisis, waarin de groep en diens cliënten een obstakel moeten overwinnen om door te kunnen groeien naar een volgend ontwikkelingsniveau
- Niet als bij ontwikkeling van kinderen dient eerdere fase eerst doorlopen te zijn voordat aan de volgende fase kan worden begonnen, idem met basisbehoeften. Bijv. Een kind kan pas in voldoende mate toekomen aan zelfwaardering als er voldoende veiligheid is geweest
- In een goed functionerende groep worden deze stadia in oplopende volgorde en zijn ze tegelijkertijd fluide aanwezig, geen statisch geheel, in elke fase komen elementen van vorige fase terug. Vergelijk: autonomie is voor een peuter anders dan voor een puber (Ruebsæet, 2018)

35

ONTWIKKELINGSMODEL
LEVINE (1982)

COMBINEERT CYCLISCHE
EN FASEGEWIJZE VISIE

- PARALLELFASE
- **AUTORITEITSCRISIS**
- OPNEMINGSFASE
- **INTIMITETSCRISIS**
- WEDERKERIGHEIDSFASE
- **SCHEIDINGSCRISIS**
- BEEINDIGINGSFASE

36

PARALLEL FASE

- KENMERKEN: VOORAL SPRAKE VAN CONTACT TUSSEN IEDER GROEPSLID APART EN DE GROEPSPSYCHOTHERAPEUT DIE NOG EEN CENTRALE POSITIE INNEEMT (VERTICALE COHESIE)
- BEHOEFEN GROEPSLEDEN: BEVESTIGING / VEILIGHEID / VERBINDING (ERBIJ HOREN),
- TAKEN GROEPSTHERAPEUTEN: HELPEN IN VERBINDING MAKEN. VEILIGHEID EN SPONTANITEIT BEVORDEREN. GROEPSREGELS EN SAMENWERKINGSAFSPRAKEN BIEDEN

37

PARALLEL FASE

- **MOGELIJKE EXPERIMENTIELE OEFENINGEN**
- VERSCHILLENDE SPEELSE IJSBREKERS
- KENNISMAKINGSOEFENINGEN, BIJVOORBEELD:
 - LIJN VORMEN (LEEFTIJD, REISAFSTAND ETC.)
 - BOL WOL (VERBINDING)
 - DE BUBBEL (VEILIGHEID)
 - STAP NAAR VOREN/OVER DE LIJN
 - SPEEDDATEN
 - JEZELF VOORSTELLEN DOOR DE OGEN VAN EEN BELANGRIJKE ANDER

38

AUTORITEITS-CRISIS

- KENMERKEN: DILEMMA'S RONDOM LEIDERSCHAP EN GEZAG
- BEHOEFEN GROEPSLEDEN: GAAN ZICH MEER OP HUN GEMAK VOELEN, TREKKEN INVLOED VAN DE GROEP NAAR ZICH TOE. GROEPSLEDEN UITEN BIJV. KRITIEK OP TE VEEL/TE WEINIG STURING DOOR DE THERAPEUT
- TAKEN GROEPSTHERAPEUTEN: STAAN WAT INVLOED AF AAN DE GROEP, VATTEN KRITIEK NIET PERSOONLIJK OP

39

OPNEMINGSFASE

- KENMERKEN: MEER CONTACT EN NABIJHEID TUSSEN DE GROEPSLEDEN ONDERLING MAAR VOORAL IN SUBGROEPEN (ONDERLINGE HERKENNING), IN SUBGROEP STEEDS MEER INTIMITEIT
- BEHOEFEN GROEPSLEDEN: ERBIJ WILLEN HOREN (AANVAARDINGSCOHESIE) WIE HEEFT HET VOOR HET ZEGGEN? ONDERHANDELING OVER OPVATTINGEN OVER TAAK EN SAMENWERKING IN DE GROEP. UITEN VAN EMOTIES EN OMGAAN MET CONFLICTEN. OPENHEID VERSUS TOEDEKKEN
- TAKEN GROEPSTHERAPEUTEN: VEEL VALIDATIE EN COMPASSIE, OOK EMPATHISCHE CONFRONTATIE. THERAPEUT HEEFT CONTACT MET ALLE SUBGROEPEN EN DE EENLINGEN, AANDACHT OP VERBINDING TUSSEN ALLE GROEPSLEDEN, RUIMTE BIEDEN AAN TEGENSTELLINGEN, STIMULEREN DAT CLÉNTEN ZICH KUNNEN UITEN BINNEN REALISTISCHE GRENZEN

40

OPNEMINGSFASE

• **MOGELIJKE EXPERIMENTELE OEFENINGEN**

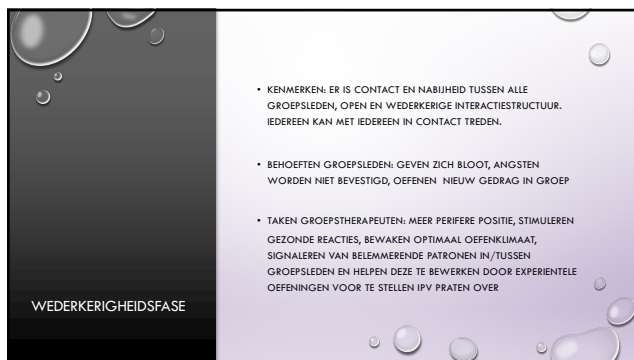
- OEFENINGEN GERICHT OP VERDIEPING EN EXPRESSIE VAN EMOTIES, BIJVOORBEELD:
- IMAGINATIE-OEFENINGEN WAARBIJ GROEPSLEDEN INSPIREREN OM TE HELPEN
- STOELN-OEFENINGEN WAARBIJ GROEPSLEDEN ROLLEN SPELEN
- DE BOOSHEID OP TAFEL
- PSYCHODRAMA: INTERNE CONFLICTEN UITBEELDEN
- MODIUS: WELKE MODI ZIT ER ACHTER HET STUUR, WELK OP DE BIJRIJDERSTOEL OF ACHTERIN, OF IN DE ACHTERBAK
- UITWISSELEN TROOSTENDE MUZIEK EN GROEPSPLAATJES MAKEN
- NABESPREKING VAN OEFENINGEN GERICHT OP ONDERLINGE HERKENNING

41

INTIMITEITS-CRISIS

- KENMERKEN: GROEP WORDT MEER GECONFRONTÉERD MET INTIMITEIT BIJVOORBEELD: ALS EEN GROEPSLID EEN ZEER INGRUPPENDE LEVENSERVARING DEELT, OF BIJ PERSOONLIJKE INTERACTIE IN DE GROEP ZOALS ERG EERLIJKE FEEDBACK/CONFRONTATIE VAN DE GROEPSLEDEN ONDERLING
- BEHOEFEN GROEPSLEDEN: BEZINNING OP DE MANIER WAAROP ZE MET INTIEME ERVARINGEN EN PERSOONLIJK CONTACT WILLEN OMGAAN INHOUD VAN DE NORM IS LEIDEND, GROEPSLEDEN VOELEN ZICH VERANTWOORDELIJK
- TAKEN GROEPSTHERAPEUTEN: AANMOEDIGEN VAN EMPATHIE EN CONTACT, BEWAKEN TEMPO

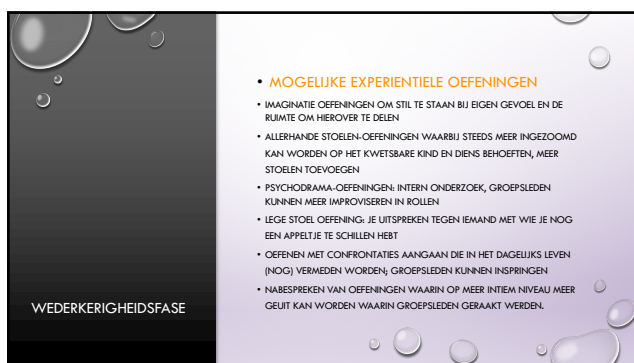
42

WEDERKERIGHEIDSFASE

- KENMERKEN: ER IS CONTACT EN NABIJHEID TUSSEN ALLE GROEPSLEDEN, OPEN EN WEDERKERIGE INTERACTIESTRUCTUUR. IEDEREEN KAN MET IEDEREEN IN CONTACT TREDEN.
- BEHOEFEN GROEPSLEDEN: GEVEN ZICH BLOOT, ANGSTEN WORDEN NIET BEVESTIGD, OEFENEN NIEUW GEDRAG IN GROEP
- TAKEN GROEPSTHERAPEUTEN: MEER PERIFERE POSITIE, STIMULEREN GEZONDE REACTIES, BEWAKEN OPTIMAAL OEFENKLIJMAAT, SIGNALEREN VAN BELEMMERENDE PATRONEN IN/TUSSEN GROEPSLEDEN EN HELPEN DEZE TE BEWERKEN DOOR EXPERIENTIELE OEFENINGEN VOOR TE STELLEN IPV PRATEN OVER

43

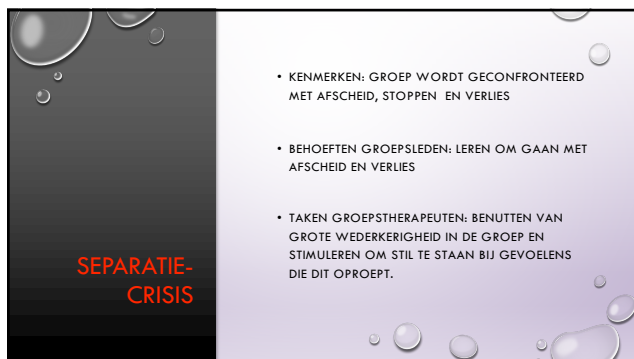

WEDERKERIGHEIDSFASE

• **MOGELIJKE EXPERIENTIELE OEFENINGEN**

- IMAGINATIE OEFENINGEN OM STIL TE STAAN BIJ EIGEN GEVOEL EN DE RUIMTE OM HIEROVER TE DELEN
- ALLERHANDE STOELN-OEFENINGEN WAARBIJ STEEDS MEER INGEZOOMD KAN WORDEN OP HET KWETSBAAR KIND EN DIENS BEHOEFEN, MEER STOELN TOEVOEGEN
- PSYCHODRAMA-OEFENINGEN: INTERN ONDERZOEK, GROEPSLEDEN KUNNEN MEER IMPROVISEREN IN ROLLEN
- LEGE STOEL OEFENING: JE UITSPREKEN TEGEN IEMAND MET WIE JE NOG EEN APPELTJE TE SCHILLEN HEBT
- OEFENEN MET CONFRONTATIES AANGAAN DIE IN HET DAGELIJKS LEVEN (NOG) VERMEIDEN WORDEN, GROEPSLEDEN KUNNEN INSPIREREN
- NABESPREKEN VAN OEFENINGEN WAARIN OP MEER INTIEM NIVEAU MEER GEUIT KAN WORDEN WAARIN GROEPSLEDEN GERAAKT WORDEN.

44

SEPARATIE-CRISIS

- KENMERKEN: GROEP WORDT GECONFRONTEERD MET AFSCHIED, STOPPEN EN VERLIES
- BEHOEFEN GROEPSLEDEN: LEREN OM GAAN MET AFSCHIED EN VERLIES
- TAKEN GROEPSTHERAPEUTEN: BENUTTEN VAN GROTE WEDERKERIGHEID IN DE GROEP EN STIMULEREN OM STIL TE STAAN BIJ GEVOELENS DIE DIT OPROEPT.

45

BEEINDIGINGSFASE

- KENMERKEN: GROEP WORDT GECONFRONTEERD MET ERVARINGEN RONDOM AFSCHIED EN VERLIES, CONTACTEN WORDEN WEER WAT LOSSER
- BEHOEFTE GROEPSLEDEN: LEREN OMGAAN MET AFSCHIED EN VERLIES, ROUW EN VERDRIET, ANGST OM VEILIGE GEBORGENHEID KWIJT TE RAKEN OOK WENS OM WEL TE KUNNEN LOSLATEN EN ZELFSTANDIG VERDER TE KUNNEN GAAN
- TAKEN GROEPSTHERAPEUTEN: GEBRUIK MAKEN VAN GROTE WEDERKERIGHEID, VERMIJDENDE PATRONEN BESPREEKBAAR MAKEN, BEVORDEREN VAN EXPRESSIE VAN GEVOELENS RONDOM AFSCHIED EN VERANDERINGEN EN HET EFFECT OP DE GROEP

46

BEEINDIGINGSFASE

- **MOGELIJKE EXPERIMENTELE OEFENINGEN**
- RITUELEN KUNNEN HELPEND ZIJN BIJVOORBEELD: KAARTJES, COMPLIMENTENDOUCHÉ, VERZOEKNUMMERS BIJZIE EINDOEFENINGEN
- DENKBEELDIGE GEREEDSCHAPSKIT: WELKE TOOL NEEM IK MEE
- MOGELIJKHEID OM DE LEDEN ZELF VORM TE LATEN GEVEN AAN HUN AFSCHIED MBV EEN ZELFGEMAKTE OEFENING
- IN DE RUIMTE LOPEN, STILSTAAN BIJ VRAAGEN ALS HOE KWAM IK BINNEN, WAT WAREN BELANGRIJKE MOMENTEN/KEERPUNTEN VOOR MIJ IN DE GROEP? HOE GA IK WEG? HOE ZIE IK IN MIJN TOEKOMST?
- VIER HOEKEN IN DE GROEPSRUIMTE: WAT HEB IK BEREIKT, WAT HEB IK NIET BEREIKT, WAT LAAT IK ACHTER, WAT NEEM IK MEE?

47

De sneeuwbal

10-10-2023

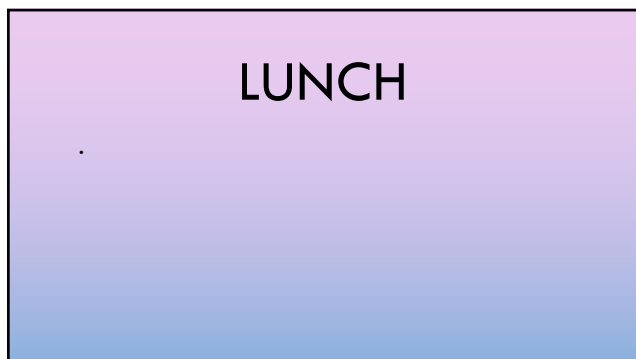
48

rol / modus	Functie	Context	Risico	Aanpak
overheersend en/of erogiszuchtig groepsid / een bescherm	Afscheren eigen kwetsbaarheid	Groep wordt overweldigd, valt stil	Onveilige sfeer, groepsleden haken af	Inhoud omarmen maar breedvoerigheid, toon, en emotie begrenzen: je punt is duidelijk, laat het hier maar even bij. Welke modus spreekt hier en wat is de behoefte?
oppeermaker	Zorgt voor wat luchtigheid, voor een goede sfeer.	Vermijdende groep	Onderminning doelstellingen en serieuze karakter van de groep	Zowel de positieve kant als de vermijdende kant benoemen, met (gepaste) waardering
behulpzame groepsid te pleaser	Spanningsreductie	Groep die behoefte heeft aan verzorging	Belemmering zelfstandigheid en autonomie van andere groepsleden	Begrenzen, maakt onnodig afhankelijk. Het groepsid dat onmiddellijk te hulp schiet met een zakdoekje: Laat dat maar even, deze kwetsbare kant mag zich ook uiten.
dwarsligger	Benomen van de keerzijde	Groep die verschillen lastig vindt	Conflict, strijd	Inhoud omarmen, kwaliteit van dwarsligger benutten
bliksemafleider	Spanningsreductie	Angstige en onzekere groep	Agressie gaat naar roldrager	Bespreken van functie van bliksemafleider voor de groep
twijfel / kwetsbare ind vs onthechte bescherm	Angst groepsid	Groep kan ervaren worden als bedreigend	Drop-out	Vriendelijk uitnodigen tegen einde van de groep (zodat iemand niet te lang centraal staat)
narciatische groepsid te zelfverheerlijker	Maakt groep tot verlengstuk van eigen groothed	Groep kan ervaren worden als bedreigend	Groep kan ervaren worden als agressor.	Prijzen, uitnodigen tot zelfreflectie. Licht narcisme in de groep kan in de groep: bij ernstig narcisme sluit individuele behandeling vaak beter aan.
twijfel groepsid	Zat stabiliteit van de groep aan	De groep dient veilige basis te zijn	Fragmentatie, 'duiventil'	Direct bespreken, positieve normregulering
wantrouwende overcontroleur	Afszand houden	Groep kan ervaren worden als bedreigend	Hoge spanning in groep, drop out	Veiligheid van de groep checken, selectie/diagnostiek, ervaringen in

49

Gesprekstechnieken: Enkele verbale interventies (Vrij naar De Haas)		
Gesprekstechniek	Verbaal gedrag	Voorbeeld
Spiegelen	Teruggeven van inhoud / gevoel	Volgens mij ben jij heel tevreden Marijke?
Verbinden	Boodschap van A naar B benoemen	Eigenlijk geef jij Gijs een compliment?
Verbreden	Vragen naar herkenning	Speelde dit de vorige keer ook niet in de groep?
Verdiepen	Vragen naar gevoelens / verbanden	Wat is jullie idee over de oorsprong van deze modus van Gijs?
Verbanden leggen	Verband voorleggen	Zo deze modus wellicht ook bij Merel kunnen spelen?
Confronteren	Confronteren met gedrag / beschermers / normen.	Merken jullie ook dat jullie steeds zo stilvallen op momenten? Zou daar een bescherm kunnen spelen?
Betekenis geven	Inhoudelijk verbanden leggen	Daar komt die perfectionistische overcontroleur weer, die maakt dat je je kwetsbare kant niet meer hoeft te verdedigen.

50

51

DE MACHINE

52

CONFLICTEN IN DE GROEP 1

- VAN CONFLICTEN BUITEN DE GROEP/IN HET DAGELIJKS LEVEN VAN DE CLIENT NAAR
- CONFLICTEN BINNEN DE GROEP>> MEESTAL EERST NAAR THERAPEUTEN (AUTORITEITEN),
- LATER MEER STIMULEREN VAN HET UITWERKEN VAN IRRITATIES/CONFLICTEN TUSSEN DE GROEPSLEDEN (VANAF OPNEMINGSFASE EN MEER NOG IN DE WEDERKERIGHEIDSFASE)
- BEDENK: CONFLICTEN ZIJN KANSEN! ZORGT VOOR EEN LEERMOMENT.
- GEVAAR:
- CONFLICTMIJDEND GEDRAG VAN THERAPEUTEN

53

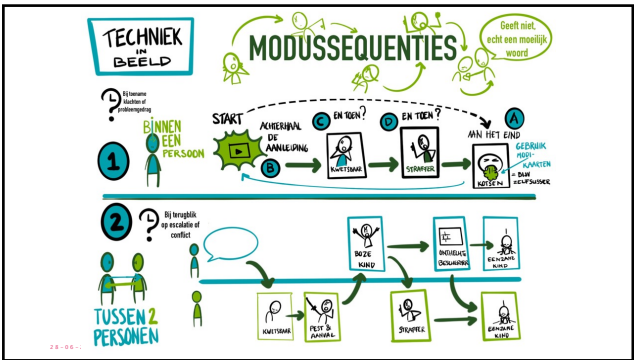
CONFLICTEN IN DE GROEP 2

- WAT WEL DOEN
- CONFLICT AANGAAN EN BENOEMEN VOORDAT HET KAN ESCALEREN.
- THERAPEUTEN MOETEN HET SPANNINGSNIVEAU IN GOEDE BANEN LEIDEN.
- PROCES ZO NODIG STOP ZETTEN, VOOR INDIVIDUELE ONTLADING.
- STRAKKE REGIE IS DAARBIJ BELANGRIJK (THERAPEUT IS ACTIEF!).
- TOEWERKEN NAAR VERBINDING EN MENTALISEREN.

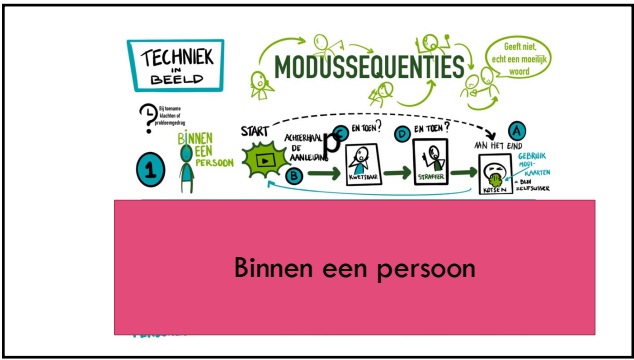
54

Empathische confrontatie in 4 maten (naar Reubsat, 2018)			
EC	Inhoud	wanneer	voorbeeld
Large	Reguliere EC. Gedrag en functie benoemen, link met geschiedenis, effect op cliënt en therapeut/groep, valideren en noodzaak tot verandering benoemen	Begin behandeling en later waar nodig	Ik begrijp dat je liever afstand neemt omdat het moeilijk is en je de pijn niet wil voelen, maar het gevaar is dat anderen denken dat het je niet interesseert en afstand nemen, wat weer zorgt voor herhaling om niet gezien te worden.
Extra large	Empathische confrontatie met grens	Als large onvoldoende effect heeft en cliënt volhardt in de disfunctionele coping, therapie stagneert	Eerst over disfunctionele gedrag afspraken maken voor verder te gaan.
Medium	Korte zinnen die cliënt helpen herinneren, meer confrontatie, minder empathie	Cliënt kent de coping, maar herkent deze nog niet direct.	'He joh, komaan, deze coping kennen we nu wel. Kom, aan de kant ermee, laat maar zien hoe je je voelt'.
Small	Een teken geven, luchtig en speels	Cliënt attenderen op coping en cliënt bekend is met de coping en m.b.v. dit teken gedrag kan veranderen.	Fronsen, knipoog etc.
Indafase			

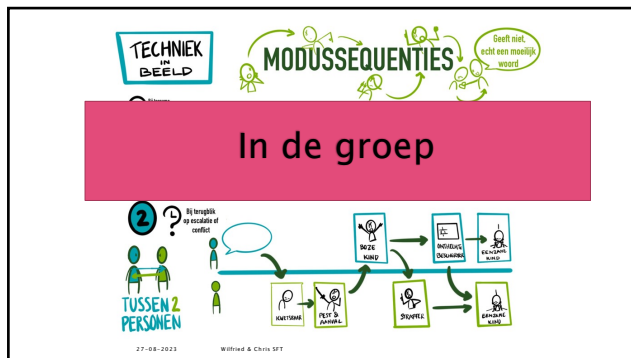
55

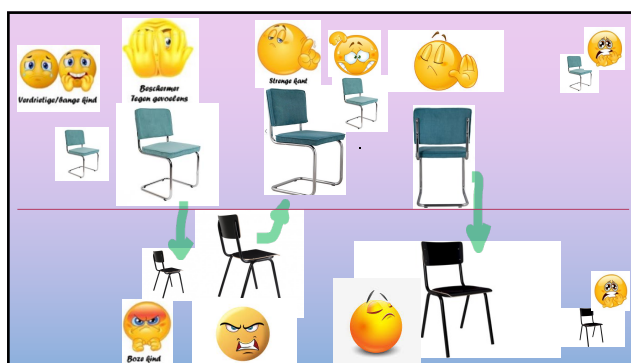
56

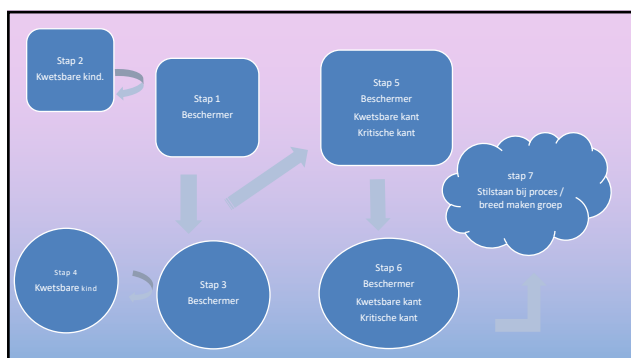
57

58

59

60

THEEPAUZE

.

61

OEFFENEN IN SUBGROEPEN

- UITEEN IN SUBGROEPEN
- HANDOUT MODUSSEQUENTIE MEE
- EXTRA STOELN MEE; MINSTENS 6
- ATTRIBUTEN MOGEN TOEGEVOEGD WORDEN
- ONTHOU: SOFT, SLOW, SAFE & SIMPLE

62

ERVARINGEN UITWISSELEN

- HOE GING HET?
- WAT GING GOED
- WAAR LIEP JE TEGEN AAN?
- AANBEVELINGEN?

63

ONZE ERVARINGEN

- LAAT JE NIET AFSCHRIKKEN DOOR DE INGEWIKKELDHEID
- VERTRAAG EN GA EEN STAPJE TERUG IN DE SEQUENTIE ALS DAT NODIG IS
- BETREK GROEPSLEDEN EN VRAAG NAAR HUN WAARNEMINGEN
- ROEPT VAAK VEEL EMOTIES EN OOK NIEUWE INZICHTEN OP

64

AFSLUITING

.

65

- AANDACHT VOOR GESPREKKEN IN DE GROEP IS OOK AANDACHT

66

Rol / modus	Functie	Context	Risico	Aanpak
Overheersend en/of erlogszuchtig groepslid / een beschermer	Afschermen eigen kwetsbaarheid	Groep wordt overweldigd, valt stil	Onveilige sfeer, groepsleden haken af	Inhoud omarmen maar breedvoerigheid, toon, en emotie begrenzen: je punt is duidelijk, laat het hier maar even bij. Welke modus spreekt hier en wat is de behoefte?
Grappensmaker	Zorgt voor wat luchtigheid, voor een goede sfeer.	Vermijdende groep	Onderminning doelstellingen en serieuze karakter van de groep	Zowel de positieve kant als de vermijdende kant benoemen, met (gepaste) waardering
Behulpzame groepslid en pleaser	Spanningsreductie	Groep die behoefte heeft aan verzorging	Belemmering zelfstandigheid en autonomie van andere groepsleden	Begrenzen, maakt onnodig afhankelijk. Met groepslid dat onmiddellijk te hulp schiet met een zakdoekje: Laat dat maar even, deze kwetsbare kant mag zich ook uiten.
Dwaarslijger	Benomen van de keerzijde	Groep die verschillen lastig vindt	Conflict, strijd	Inhoud omarmen, kwaliteit van dwarslijger benutten
Bliksemafleider	Spanningsreductie	Angstige en onzekere groep	Agressie gaat naar roldrager	Bespreken van functie van bliksemafleider voor de groep
Twijfelaar / kwetsbare kind vs onthechte beschermer	Angst groepsid	Groep kan ervaren worden als bedreigend	Drop-out	Vriendelijk uitnodigen tegen einde van de groep (zodat iemand niet te lang centraal staat)
Sarcistische groepsid en zelfverheerlijker	Maakt groep tot verlengstuk van eigen grootheid	Groep kan ervaren worden als bedreigend	Groep kan ervaren worden als agressor.	Prijzen, uitnodigen tot zelfreflectie. Licht sarcisme in de groep kan in de groep: bij ernstig sarcisme sluit individuele behandeling vaak beter aan.
Twijfelende groepsid	Ziet stabiliteit van de groep aan	De groep dient veilige basis te zijn	Fragmentatie, 'duiventil'	Direct bespreken, positieve normregulering
Wantrouwende overcontroleur	Afszand houden	Groep kan ervaren worden als bedreigend	Hoge spanning in groep, drop- out	Veiligheid van de groep checken, selectie/diagnostiek, ervaringen in

67

Gesprekstechnieken: Enkele verbale interventies (Vrij naar De Haas)		
Gesprekstechniek	Verbaal gedrag	Voorbeeld
Spiegelen	Teruggeven van inhoud / gevoel	Volgens mij ben jij heel tevreden Marijke?
Verbinden	Boodschap van A naar B benoemen	Eigenlijk geef jij Gijs een compliment?
Verbreden	Vragen naar herkenning	Speelde dit de vorige keer ook niet in de groep?
Verdiepen	Vragen naar gevoelens / verbanden	Wat is jullie idee over de oorsprong van deze modus van Gijs?
Vervanden leggen	Verband voorleggen	Zo deze modus wellicht ook bij Merel kunnen spelen?
Confronteren	Confronteren met gedrag / beschermers / normen.	Merken jullie ook dat jullie steeds zo stilvallen op momenten? Zou daar een beschermer kunnen spelen?
Betekenis geven	Inhoudelijk verbanden leggen	Daar komt die perfectionistische overcontroleur weer, die maakt dat je je kwetsbare kind niet meer hoeft te voelen

68
